Actorii implicați

Pentru a defini actorii care ar putea juca un rol în facilitarea unor activități de cooperare între firme şi între firme şi alte instituții, este necesar să înțelegem organizarea instituțională a activității economice din Italia, aşa numita structură de guvernare intermediară care include agenții guvernamentale, dar şi asociații ale mediului de afaceri, centre de servicii, sistemul bancar, cooperative, etc, care afectează în mod direct activitatea economică. Comportamentul economic al IMM-urilor italiene este influențat de instituții aflate la diferite nivele: Uniunea Europeană, nivelul național, regional şi local.

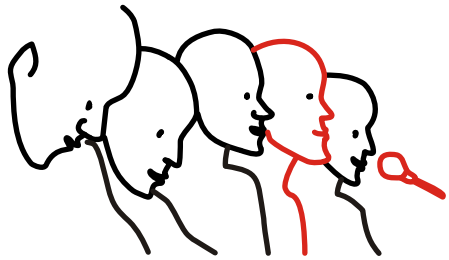

La nivel regional şi local, următoarele tipuri de actori instituționali sunt activi şi joacă rolul de catalizatori ai cooperării:

- Guvernele locale: oraşul, provincia şi regiunea
- Alte organizații publice locale: Camera de Comerț, centre de conferințe, centre de afaceri
- Structuri de cercetare şi de instruire: filiala locală a Consiliului Național de Cercetare, filiala locală a Agenției pentru Tehnologii Noi şi Mediu, şcoli tehnice şi universități publice, structuri profesionale de formare, consorții de cercetare
- Structuri ale mediului local de afaceri: asociații şi organizații ale întreprinzătorilor, centre industriale specifice, centre de inovație în afaceri, parcuri industriale şi tehnologice, firme private şi publice, instituții de credit.

Strategia Conglomeratelor de IMM-uri

Avantajul competitiv al conglomeratelor de IMM se bazează pe următoarele trei aspecte.

- **Specializare**
- **Cooperare**
- **Flexibilitate**

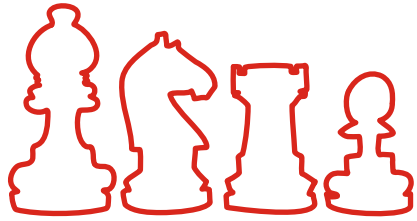

Specializare

Specializarea firmei este crucială pentru succesul conglomeratului, deoarece permite firmelor mici să-şi concentreze resursele (care adeseori sunt limitate) la ceea ce ele ştiu să facă cel mai bine ne referim la competențele principale. Specializarea ajută şi la controlul calității: dacă o firmă face un singur lucru, trebuie să îl facă bine.

Totuşi, specializarea nu intervine în mod automat. În termeni de proces, specializarea rezultă dintr-o diviziune a muncii între firme: unele firme se pot specializa într-o anumită fază a procesului de producție sau operează alături de alte firme specializate în alte faze complementare procesului de producție.

Specializarea aduce avantaje firmelor individuale, dar şi conglomeratului ca întreg. O specializare crescută a competențelor tehnice şi de piață a resurselor umane locale sprijină în general dezvoltarea conglomeratului. Mai mult, infrastructura locală şi instituțiile de training pot deveni şi ele specializate în activitatea conglomeratului. Iar cunoştințele şi abilitățile acumulate în contextul local devin principalul factor pentru productivitatea activităților.

Cooperare

Un conglomerat de firme care lucrează împreună într-un sistem de producție caracterizat de divizarea muncii între membri este în mod evident bazat pe un înalt nivel de cooperare între firme. Prin cooperarea cu alte firme, firmele mici îşi pot accentua specializarea şi compensa slăbiciunile.

Flexibilitate

Cooperarea între firme este importantă nu numai în termeni de disponibilitate a resurselor, dar şi în termeni de flexibilitate a firmelor. Cooperarea dintre firme trebuie să permită flexibilitate în cantitatea de producție: firmele trebuie să aibă libertatea de a căuta forță de muncă şi în afară atunci când este o cerere crescută şi pot folosi resurse umane reduse atunci când cererea este mai mică. Cooperarea ajută firmele să fie flexibile şi în ceea ce priveşte tipul de activitate de producție, prin posibilitatea ca diferiți contractori să se poată grupa în funcție de necesitățile procesului.

Lecții învățate din experiența italiană

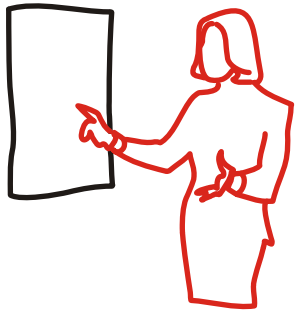

Conglomeratele de IMM-uri din Italia nu pot fi reproduse pur şi simplu. Succesul acestora este înrădăcinat în contextul local, tradițiile locale şi în formele locale de organizare socială şi economică, caracterizate prin reguli formale şi norme informale.

Experiența italiană ar trebui înțeleasă în contextul politicii naționale, care a sprijinit creşterea economică, a creat condiții favorabile pentru înființarea de IMM-uri şi crearea unui climat de afaceri în care investițiile, exporturile, micro-creditele au fost favorizate de cadrul legal existent şi de instrumente financiare adecvate, promovând inovarea, spiritul antreprenorial şi structurile intermediare care au sprijinit dezvoltarea locală.
Motivul pentru care am dorit să vă prezentăm această experiență este pentru că ea ne dovedeşte că este posibilă crearea unei economii de succes prin stimularea forțelor locale "de jos în sus", construind pe specificitatea mediului local, sprijinind creşterea eficienței şi productivității grupurilor de firme locale.

Ce ar putea învăța factorii de decizie din această experiență?

- Dezvoltarea IMM este un fenomen spontan ghidat, dar nu determinat de politicile publice
- Scopul unei politici economice ar trebui să fie acela de a ghida procesul de evoluție a Conglomeratului, pentru a-şi atinge obiectivele specifice: consolidarea Conglomeratelor, dezvoltarea tehnologică, promovarea inovației, internaționalizarea, etc.
- Factorii de decizie ar trebui să se concentreze pe eliminarea oricăror obstacole (de natură socială, instituțională, de infrastructură) din calea extinderii producției şi a proliferării de noi IMM-uri
- IMM-urile sunt adeseori actori economici slabi dacă sunt luați individual, dar pot atinge un nivel de competitivitate ridicată dacă lucrează în complementaritate, au activități comune şi bunuri colective.
- Autoritățile locale şi alți actori locali pot contribui la crearea unui mediu pozitiv pentru dezvoltarea IMM-urilor, prin oferirea de servicii sociale, de sănătate, de planificare urbană, culturale şi protecția mediului.

Acțiunile pentru dezvoltarea sectorului IMM, pot include:

- Dezvoltarea infrastructurii de bază la nivel local (zone industriale, infrastructură de acces, apă, electricitate)
- Oferirea de programe de instruire vocațională, promovarea spiritului antreprenorial şi educație managerială pentru antreprenorii, potențiali sau existenți
- Oferirea de servicii către IMM-urile aflate în sectorul informal, pentru a sprijini intrarea acestora în sectorul formal, reducând costurile birocrației şi complexitatea procedurilor
- Oferirea de informații despre avantajele legale în înființarea de IMM-uri şi în investiții
- Crearea unui sistem de micro-credite care să avantajeze dezvoltarea IMM-urilor

Un plan strategic pentru a construi un mediu favorabil pentru IMM-uri, a creşte competitivitatea conglomeratului şi a promova cooperarea trebuie să includă un set de acțiuni, corelate cu contextul local şi nevoile specifice.

Câteva exemple de acțiuni posibile ar fi:

- Promovarea produselor locale pe piețe externe
- Crearea unor legături internaționale pentru IMM-urile locale
- Stimularea cooperării internaționale şi crearea rețelelor instituționale la nivel internațional
- Instruirea resurselor umane implicate în procesul de producție şi în afaceri, prin şcoli tehnice şi programe de formare
- Conectarea IMM-urilor locale cu universitățile şi centrele de cercetare prin intermediul parcurilor tehnologice industriale
- Asistență şi mentorat în management pentru IMM-urile locale
- Favorizarea colaborării între IMM-uri prin furnizarea de servicii comune, prin centre de servicii
- Crearea de mecanisme financiare adecvate pentru a facilita achiziția de echipamente noi, accesul la consultanță, etc.
- Creşterea specializării şi a calității infrastructurii
- Atragerea de investiții străine pentru inovații şi activități complementare
- Dezvoltarea identității locale şi stimularea schimbului de informații, prin asociațiile mediului de afaceri

SPANIA: oraşul Jerez [5]

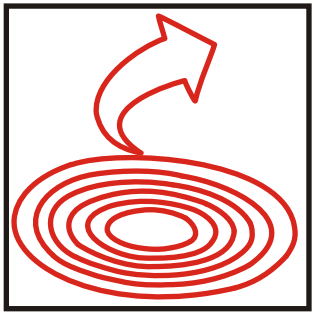

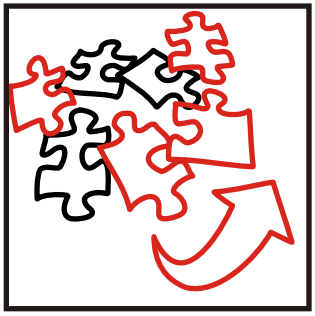

Aria

Jerez este unul din oraşele mari din zona metropolitană formată impreună cu ale 7 oraşe, pe o suprafață de 2.089 km^2 ce înconjoară Golful Cadiz, situat în regiunea Andaluzia din sudul Spaniei.

Zona metropolitană a Golfului Jerez a avut un număr mare de întreprinderi publice: firme pentru instalații de apărare, firme de construcții de nave, firme din industria tutunului şi industria aeronautică. Aria depindea de sprijin guvernamental şi avea probleme majore cu infrastructura locală. Spre sfârşitul anilor 1980, criza din industria construcției de nave a dus la pierderea a 8.000 de locuri de muncă. Spre sfârşitul anilor 1990, şomajul a ajuns la 18% din forța de muncă, 45% din şomeri având doar gimnaziu. Infrastructura de drumuri, cea existentă sau în curs de planificare, formată din şosele şi căi ferate, era gândită în perspectiva acoperirii întregii arii metropolitane, având ca obiectiv creşterea integrării oraşului Jerez în Golf şi crearea unor legături mai bune între aeroport şi regiune şi mai departe. Consiliile Municipale din Golful Cadiz , beneficiind de programele Uniunii Europene, au promovat programe de creare de locuri de muncă şi au semnat un Pact Teritorial de Ocupare a Forței de Muncă .

[5]Bune practici în dezvoltarea locală/ Best Practices in Local Development, OECD, Local Economic and Employment Development (LEED), Jon Potter, 1999

Oraşul

Cu o polulație de 190.000 de locuitori, Jerez era geografic independent de celelalte oraşe din Golf, având un profil şi o specializare recunoscută datorită vinurile sale renumite în întrega lume. În ultimele decenii, istoria oraşului nu consemnase probleme majore de natură socio-economică. Proprietarii de viță de vie nu au fost niciodată prea inovativi, menținând felul lor tradițional de a face vinul şi legăturile vechi cu firmele britanice care gestionau procesul de marketing.

La sfârşitul anilor '80, oraşul Jerez a început însă să aibă probleme serioase: aria de cultivare a viței s-a diminuat considerabil 5.500 ha de viță de vie au dispărut în doar patru ani, subvențiile pentru export au dispărut şi ele, iar Politica Agricolă Comună a Uniunii Europene a cauzat un declin major în procesul de producere a vinului. Producția şi distribuția vinului, baza economică a oraşului, se afla într-o criză profundă, şomajul ajungând la 40%.

Strategia de dezvoltare locală

În 1991, departamentul de planificare a politicilor din Consiliul Municipal a comandat un studiu pentru a vedea care este situația economică a oraşului, din perspectiva anumitor criterii. Studiul a arătat că oraşul are puține resurse economice, puține firme, un număr mic de muncitori calificați, datorită predominanței profilului agro-industrial care era prea puțin inovator şi folosea forță de muncă necalificată. Principalele rezultate ale studiului sunt arătate in continuare:

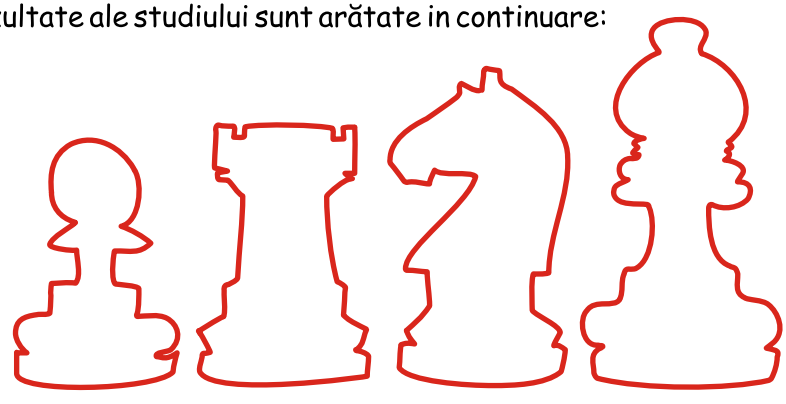

Jerez: o analiză strategică bazată pe criterii de dezvoltare

CRITERII DE DEZVOLTARE	SCOR
Infrastructură şi accesibilitate	
Accesibilitate în context regional	Scăzută
Abilitate de a capitaliza în baza locației geografice	Scăzută
Disponibilitatea spațiilor	Foarte ridicată
Oferta de spațiu urban pentru industrii	Ridicată
Imobiliare disponibile pentru activități economice	Mediu
Activități economice şi structura industriilor	
Prezența IMM	Foarte scăzută
Restructurare şi diversificare industrială	Scăzute
Prezența managerilor pentru firme	Foarte scăzută
Difuzarea de noi tehnologii	Scăzută
Antreprenoriat şi inovare	Foarte scăzută
Abilitatea de a capitaliza pe turism	Scăzută
Populația şi resursele umane	
Potențialul demografic	Foarte ridicat
Disponibilitatea forței de muncă calificate	Foarte scăzută
Capacitatea de a reține resursele umane calificate	Foarte scăzută
Grija pentru educație	Scăzută
Calitatea vieții urbane şi coeziunea socială	
Bunăstare	Medie
Participare publică	Scăzută
O imagine bună în exterior	Ridicată
Identitate locală puternică	Foarte ridicată
Mediul cultural şi de petrecere a timpului liber	Scăzut
Co-operare şi promovare	
Co-operare între sectorul public şi cel privat	Medie
Instrumente de promovare	Scăzute
Implicarea instituțiilor locale	Ridicată
Co-ordonare între departamentele guvernamentale	Scăzută

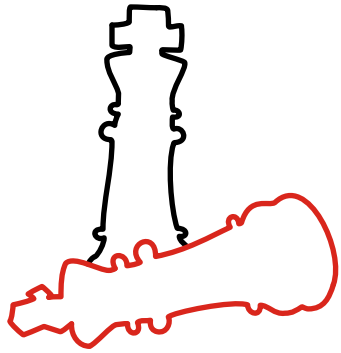

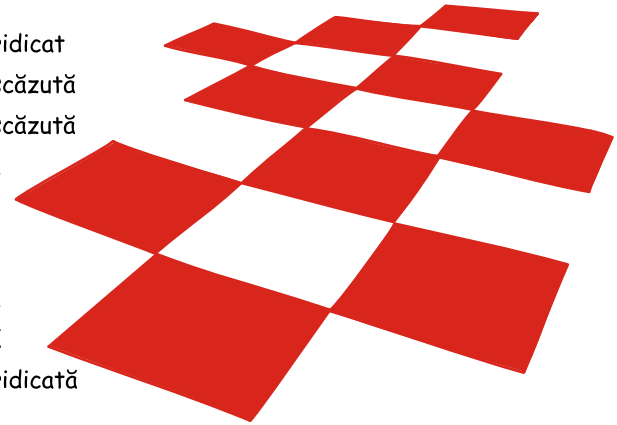

Analiza a scos în evidență o lipsă generală a instrumentelor de promovare a politicilor publice şi o cooperare scăzută între sectoarele public şi privat. Pe de altă parte, oraşul a avut un punctaj bun la criterii precum identitatea locală, imaginea în exterior, calitatea mediului, terenuri industriale şi implicarea autorităților locale.

Analiza realizată în 1991 asupra oraşului Jerez a constituit primul pas în inițierea strategiei de dezvoltare locală, lansată în 1993, care a marcat o schimbare în abordarea procesului de dezvoltare: față de abordarea inițială bazată doar pe atragerea investițiilor, către o abordare de dezvoltare locală multidimensională, bazată pe folosirea resurselor locale.

Strategia de Dezvoltare Locală a oraşului Jerez a inclus următoarele direcții principale:

- Capitalizarea unor locații geografice excelente prin îmbunătățirea legăturilor căi ferate, autostrăzi, căi navigabile) cu zona metropolitană din Golf, coastă şi porturi
- Diversificarea monoculturii tradiționale a vinului, prin folosirea prestigiului vinului de Jerez în promovarea unui turism selectiv şi de calitate: conferințe, sporturi legate de turism, curse de circuit, cursuri de golf, turism cultural (festivaluri, evenimente pe teme cum ar fi flamenco, faimoasele beciuri de vin sau târgurile de cai).
- Dezvoltarea capacității forței de muncă locale, dat fiind nivelul scăzut al calificării resurselor umane
- Crearea unor facilități pentru dezvoltarea spiritului antreprenorial şi a unor firme noi.

Actorii implicați

În cazul oraşului Jerez, Consiliul Municipal a jucat un rol important în promovarea dezvoltării locale, printr-o abordare puternic intervenționistă. Abordarea de "jucător solitar" a fost justificată de:

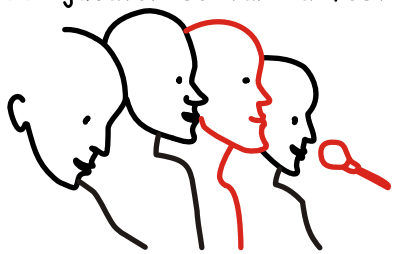

- Lipsa unei structuri industriale şi capacitatea scăzută de investiție a principalei industrii
- Sectorul voluntariatului slab dezvoltat şi lipsa participării publice
- Nevoia unor schimbari structurale cu impact imediat, care să stopeze declinul economic.

Oamenii de afaceri au recunoscut calitatea şi eficiența acestei politici şi au fost mulțumiți că autoritatea locală a jucat rolul de lider. Dar strategia Consiliului şi abordarea de sus în jos a avut şi criticile sale, în special din partea reprezentanților sindicatelor, care au argumentat că a fost lăsat un spațiu prea mic pentru participarea altor jucători şi posibilitatea acestora de a influența în mod real strategia.

Impactul asupra dezvoltării economice şi asupra locurilor de muncă

În mod evident, există o legătură directă între strategia de dezvoltare locală implementată în Jerez şi rezultatele pozitive obținute, în special privind declinul drastic al şomajului.

Printre principale rezultatele menționăm următoarele:

- În 7 ani, şomajul în Jerez a scăzut de la 42% în 1991, cand era unul din oraşele europene cu cea mai înaltă rată de şomaj, la aproximativ 24% .
- În perioada 1995-1998, sectorul IMM a înregistrat o rată încurajatoare în ce priveşte crearea locurilor de muncă: 1696 de firme au creat 4627 locuri de muncă.
- Multe firme au fost înființate sau s-au redeschis în Jerez, cele mai multe fiind atrase de facilitățile create de către autoritățile locale: subvenții, instruiri vocaționale, terenuri industriale disponibile. Sectorul comerțului şi serviciile au fost revitalizate de creşterea turismului. Economia oraşului s-a orientat mai mult pe servicii, înregistrându-se investiții relativ mici şi puține locuri de muncă în sectorul industrial
- Numărul de vizitatori a crescut semnificativ, iar industria hotelieră şi afacerile locale au cules beneficiile. 120.000 de turişti au vizitat beciurile de vinuri în fiecare an. Încurajarea evenimentelor culturale şi de petrecere a timpului liber a adus un beneficiu de imagine oraşului şi din ce în ce mai mulți vizitatori.
- Aeroportul din Jerez a cunoscut un număr crescut de pasageri.

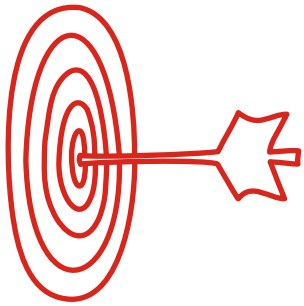

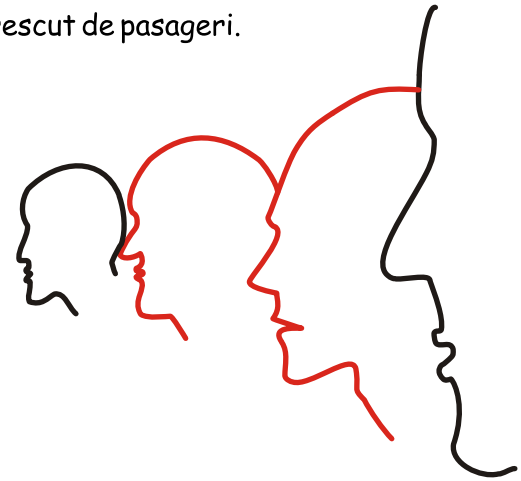

Lecții învățate din experiența orașului Jerez în dezvoltarea economică locală

Administrația publică locală a avut o strategie coerentă pe termen lung şi a implementat cu multă hotărâre activitățile planificate.

Administrația publică locală şi mediul de afaceri au dezvoltat un climat propice cooperării, promovând oraşul Jerez în exterior prin participarea la diferite evenimente şi identificarea de potențiali investitori.

Administrația publică locală a acționat ca o companie de investiții pentru a compensa lipsa inițiativelor din mediul de afaceri, folosind bugetul municipal pentru a investi în proiecte majore în colaborarea cu sectorul privat: circuitul de curse Jerez, parcul industrial local, parcul tehnologic tematic.

Accentul a fost pus pe IMM-uri şi pe antreprenoriat: majoritatea obstacolelor în calea dezvoltării economice au fost identificate în domeniul capacității şi culturii antreprenoriale, şi au fost depăşite prin sprijinirea inițiativelor de înființare a IMM-urilor în special de către tineri.

Fondurile structurale au fost folosite creativ pentru a implementa politicile locale, pentru a ajuta şomerii să se integreze pe piața forței de muncă.

Planificarea urbană, infrastructura şi dezvoltarea economică au fost coordonate în mod coerent, prin intervenții corelate în centrul oraşului, în revitalizarea magazinelor, conservarea şi restaurarea fostelor beciuri de vinuri, protejarea şi punerea în valoare a moştenirii arhitecturale.

Structurile şi organizațiile municipale au acționat cu profesionalism: Institutul Jerez pentru Promovare şi Dezvoltare a coordonat politicile de dezvoltare, lucrând cu echipe de profesionişti specializați în dezvoltare economică şi planificare urbană.

Administrația publică locală şi-a asumat rolul de promotor al dezvoltarii economice, folosind eficient instrumentele pe care le-a avut la dispoziție, reunind actorii locali relevanți, generând o strategie locală bazată pe parteneriat şi pe cooperare. Administrația publică locală a ales crearea de locuri de muncă ca prioritatea numărul unu, alocând multe din eforturile sale şi o mare parte din buget acesui scop, reglementând piața prin subvenții şi oferind facilități, sub formă de terenuri şi cladiri disponibile.

Succesul pe termen lung s-a bazat pe capacitatea administrației publice locale de a implica sectorul privat şi social şi a construi parteneriate puternice. În perioadele de criză economică gravă şi de şomaj ridicat, politicile au fost de "sus în jos", fără participarea cetățenilor. Dar în timp, alți actori s-au implicat activ, atenuând astfel riscul ca schimbări politice şi electorale care să afecteze dezvoltarea oraşului Jerez.

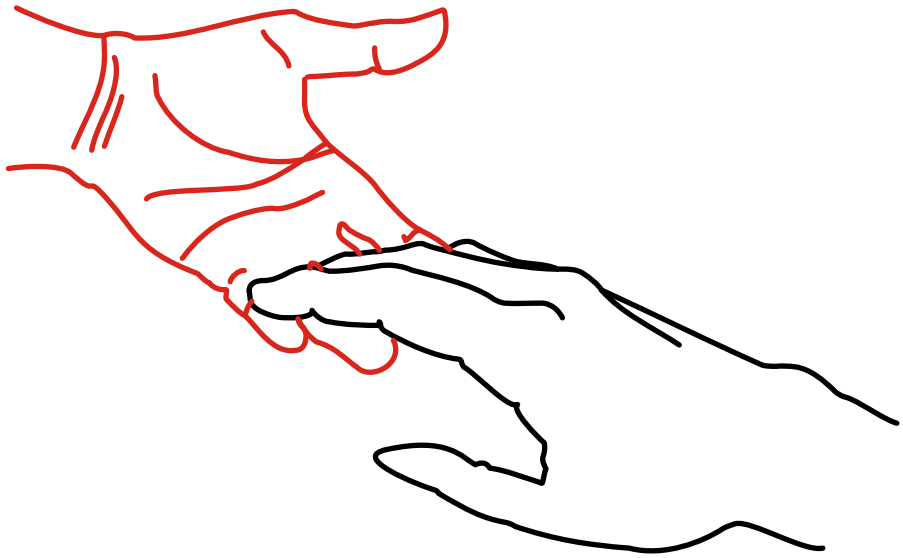

Portugalia: teritoriul Serra do Caldeirao[6]

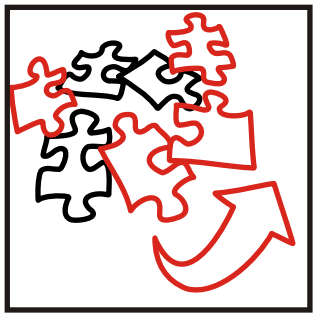

Aria

Serra do Caldeirao este o zonă muntoasă, aşa cum indică şi numele său (serra=munte) situată în sudul Portugaliei, la granița cu Spania, între Algarve, regiunea turistică de coastă cu cazinouri, hoteluri mari şi rezidențe luxoase şi platoul agricol Alentejo, pe de altă parte. Aria de 3.436 km² este împărțită administrativ în 31 „freguesias" aparținând de 9 „concelhos"[7].

Populația îmbătrânită şi-a păstrat modul tradițional de viață, fiind rezistentă la schimbare. Locuitorii satelor a căror activitate tradițională a dispărut nu mai reuşeau să aibă un standard de viață decent. Densitatea populației a scăzut dramatic: de la recensământul din 1981, 10 freguesias au pierdut peste 20% din populația lor. In 1991 erau 74.000 locuitori, adică 19.6 per km².

Înainte de intervenție, Serra do Caldeirao avea o economie de subzistență bazată pe agricultura tradițională, meşteşuguri, turism sezonal pe coastă şi banii pe care emigranții îi trimiteau acasă. Forța de muncă era şi încă este slab calificată şi fără spirit antreprenorial. Economiile populației relativ ridicate, erau plasate în afara comunității (pe coastă sau în oraşele principale) în instituții financiare care în mod tradițional aveau interes scăzut în zone sărace.

Cu o populație în declin sever, Serra do Caldeirao era o arie de ferme abandonate şi păduri neîntreținute. Afectată de emigrație, această regiune de fermieri mici şi meşteşugari era destinată la începutul anilor 1980 la un declin şi mai mare, într-un moment în care restul țării experimenta un „boom" economic şi social.

[6]Bune practici în dezvoltarea locală/ Best Practices in local Development, OECD, Local Economic and Employment Development (LEED), Jon Potter, 1999

[7]Freguesia este cea mai mică unitate politică şi administrativă în Portugalia, cu o populație variind între câteva zeci până la câteva mii de locuitori. Este responsabilă pentru anumite servicii locale şi primeşte bugetul de la concelho, de aria căruia aparține. Concelho poate cuprinde de la 1 până la mai mult de 50 de frequesia şi deține puteri politice, financiare şi de reglementare a afacerilor interne.

Începutul

O echipă mică de cercetători şi profesori de la Universitatea Algarve din Faro, sprijinită inițial de Fundația B. Van Leer din Olanda, a decis în 1985 să lanseze un proiect pentru revitalizarea Serra do Caldeirao.
Au început prin a asculta atent ce avea de spus populația, organizând întâlniri şi dezbateri, pentru a afla direct de la oamenii locului care le erau nevoile.Toate acțiunile pe care apoi le-au întreprins apoi au fost bazate pe nevoile şi problemele identificate în acest proces de consultare a cetățenilor.

Problemele pe care regiunea le întâmpina au fost sintetizate după cum urmează:

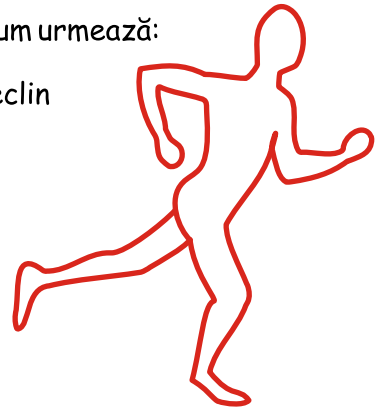

- Dependența de industria lemnului şi de agricultură, care erau în declin
- Venituri mici şi şomaj ridicat
- Populație în declin şi dispersată pe o arie largă
- Declinul serviciilor
- Infrastructură limitată
- Lipsa infrastructurii pentru firme
- Forță de muncă slab calificată

În 1988, promotorii proiectului au înființat "In Loco", o agenție de intervenție, instruire şi studii pentru dezvoltarea locală, care a luat forma unei asociații de persoane independente. In Loco a adoptat şi a urmărit propriile obiective sociale: promovarea dezvoltării în Serra do Caldeirao în conformitate cu principiul "gândeşte global şi acționează local".

Intrarea Portugaliei în Uniunea Europeană în 1986 a făcut posibil ca investițiile şi programelor de dezvoltare economică să fie accelerate: în 1991, primul program LEADER UE (LEADER I) a oferit In Loco oportunitatea de a aplica conceptele sale de dezvoltare pe o scară mai largă, prin implementarea unui program de dezvoltare rurală cu resurse substanțiale.

Actori şi structuri

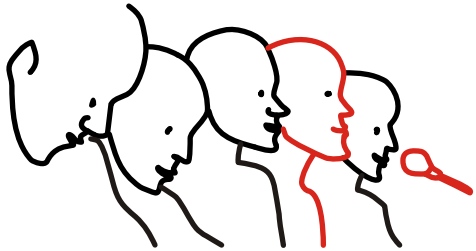

Sediul In Loco este în afara comunității, în Faro, capitala Algarve şi sediul guvernului regional şi al administrației.

Organizația are 40 de persoane angajate la sediul central şi în birourile locale, inclusiv un comitet de coordonare multidisciplinar format din 12 manageri de proiecte care lucrează pe 6 sectoare tematice, corespunzător domeniilor Strategiei de Dezvoltare Locală In Loco: instruire, dezvoltarea produselor, activități de promovare, relații externe, administrație şi finanțe, informații şi comunicare.
Echipa de coordonare şi agenții de dezvoltare erau profesionişti care ofereau regiunii tipul de expertiză de care era nevoie.
În plus, aceştia lucrau cu facilitatori comunitari pentru dezvoltarea rurală, care erau localnici, responsabili de animarea activităților din teren. Mulți dintre aceştia erau femei care se integrau foarte bine, atât cultural, cât şi emoțional. Ei aveau sarcina de a evalua resursele şi nevoile, în cooperare cu asociațiile locale, de a implementa la nivelul comunității programele In Loco, şi de a stimula dezvoltarea activităților economice prin participarea la târguri şi alte evenimente organizate în Serra. Toți acesti localnici au fost instruiți în domeniul facilitării cât şi domenii tehnice specifice, şi în cele mai multe cazuri erau plătiți prin fondurile alocate proiectelor în care erau implicați.

În afara echipei In Loco, alte trei categorii de actori au mai fost implicați:

- Experți: agenți de dezvoltare, având pregătiri în diverse domenii, care după ce absolveau programe de instruire intensivă deveneau lideri de proiect într-o organizație locală.
- Voluntari: "cetățeni activi", persoane din comunitate sau liderii acesteia, care nu erau plătiți; aceştia erau instruiți şi sprijineau implementarea proiectelor locale (festivaluri, târguri, înființarea de servicii locale, transport şcolar etc).
- Mediul de afaceri: fermieri, producători alimentari, meşteşugari, furnizori de servicii, proprietari de hoteluri şi magazine, etc, care dezvoltau proiecte de afaceri, utilizând o parte din economiile locale şi generând astfel locuri de muncă, creşterea nivelului de trai şi a solidarității la nivel de comunitate.

Strategia de dezvoltare

Activitatea **Asociației In Loco** s-a centrat pe următoarele direcții strategice:

- Diversificarea activităților economice prin dezvoltarea turismul rural
- Stimularea antreprenoriatului prin granturi şi asistență tehnică pentru întreprinderile meşeteşugăreşti
- Furnizare de programe de instruire pentru membrii comunităților şi agenții de dezvoltare locală (facilitatorii comunitari)
- Dezvoltarea calității serviciilor locale, în special a serviciilor pentru copii şi pentru comunitate
- Conservarea mediului şi a moştenirii culturii prin modernizarea agriculturii, protecția şi punerea în valoare a patrimonului istoric şi alte proiecte culturale.

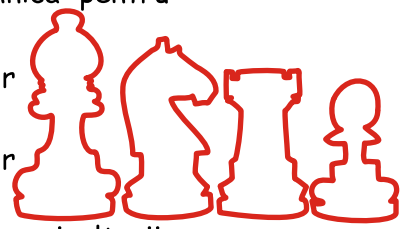

Aceste activități au inclus între altele următoarele acțiuni:

- Rezolvarea unor nevoi concrete exprimate de comunitate în timpul întâlnirilor publice, prin servicii de îngrijire a copiilor, programe de instruire pentru femei şi organizarea şi dezvoltarea unei rețele de agenți de dezvoltare rurală recrutați la nivel local.
- Crearea unor structuri locale care funcționa pe modelul de cercuri concentrice: echipe locale ale managerilor de proiect, echipe ale agenților de dezvoltare şi ale experților în arii specifice, precum şi parteneri publici şi privați.
- Înființarea de structuri asociative şi dezvoltarea de rețele de solidaritate, care au vizat conectarea resurselor şi competențelor disponibile pe baza unor protocoale între diverşi promotori ai dezvoltării locale, actori şi parteneri, reprezentând atât instituții locale şi externe, cât şi autorități.
- Programe de instruire pentru cei care conduceau activități sociale şi economice, pentru crearea de noi locuri de muncă.
- Dezvoltarea unor sisteme şi instrumente de comunicare pentru informarea echipelor de conducere a proiectelor de dezvoltare locale, şi a beneficiarilor acestor proiecte, prin:
  a) crearea unui centru de resurse în centrul comunității; b) publicarea unui ziar care se concentra pe reflectarea problemelor cetățenilor; c) înființarea a două telecentre deschise publicului (copiilor de şcoală şi adulți), care dispuneau de echipamente şi documentația de bază pentru activitățile de dezvoltare ale In Loco şi ale autorităților locale, şi care erau conduse de angajați cu normă redusă.

Odată cu dezvoltarea încrederii la nivelul comunităților, au început să apară şi primele semne ale schimbărilor:

- Au apărut activitățile economice ca urmare a proiectelor inițiate de femei: creşterea caprelor şi producerea de brânză proaspătă şi uscată de capră, meşteşuguri în lemn, realizarea produselor de patiserie
- S-a dezvoltat turismul rural şi agroturismul: s-au derulat programe de instruire pentru personal din turism (în management, gătit, dezvoltarea unor planuri de afaceri), s-au construit noi pensiuni şi restaurante, s-au organizat vizite de studiu pentru administratorii de pensiuni şi restaurante
- Meşteşugurile tradiționale au fost reinviate: produsele locale au fost promovate şi vândute în cadrul unor târguri

Finanțare

Trei tipuri de finanțare au fost corelate şi accesate în următoarea ordine:

- Bugetele locale ale fiecărei comunități şi contribuția locuitorilor.
- Finanțare publică ("concelhos", regiune, şi guvernul central) şi furnizare de expertiză prin proiectele şi protocoalele de cooperare ale altor programe care se implementau în regiune
- Finanțare şi sprijin extern, în special fonduri de la Uniunea Europeană (dar şi de la fundații private), dată fiind magnitudinea problemelor pe care dezvoltarea trebuia să le depăşească.

Impact

Au fost obținute următoarele rezultate:

- S-au creat 250 de locuri de muncă în IMM-uri (meşteşuguri, patiserie, restaurante, jucării croşetate, păpuşi de iută şi noi magazine de produse locale)
- S-au construit noi facilități pentru comunitate, (centre de îngrijire comunitară şi pentru copii în 4 sate, un centru cultural şi o expoziție permanentă pentru elevi şi turişti), au fost restaurate clădiri publice mici şi s-au renovat fațadele clădirilor
- Fermierii şi-au schimbat atitudinea şi practicile, prin transformarea şi modernizarea sistemelor de producție locală
- Au fost îmbunătățite serviciile publice locale din ariile rurale dezavantajate, în special servicii de sănătate şi sociale
- Emigranții s-au întors pentru a începe afaceri
- Regiunea a devenit cunoscută ca punct de întâlnire al agenților de dezvoltare pentru schimb de informații, experiență şi bune practici

Lecții învățate

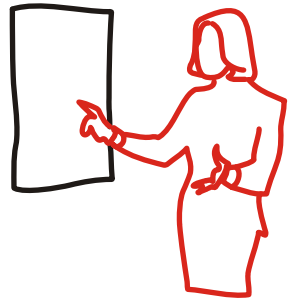

Este important să motivezi şi să instruieşti agenții de dezvoltare- fără aceştia acțiunile de dezvoltare nu ar fi putut să aibă loc : dacă toate inițiativele sunt conduse doar din afara ariei de către profesionişti angajați, care nu au un interes real în viitorul regiunii, rezultatele vor fi de scurtă durată.

Bazați-vă pe femei atunci când lucrați în societăți rurale tradiționale: mame dar şi gospodine, ele sunt o sursă de informații despre multe meşteşuguri tradiționale, rețete de procesare a produselor agricole; ele sunt cele care transmit informațiile şi sunt formatori de opinie. În societățile în care fenomenul emigrației există, femeile sunt cele care rămân şi care au grijă ca tradițiile să se perpetueze.

Motivarea localnicilor este necesară dar nu suficientă: trebuie de asemenea motivați şi alții din sectorul public şi privat care operează în arie în diferite domenii pentru a lucra împreună şi a contribui la optimizarea resurselor şi a programelor, a evita duplicarea eforturilor, dar şi risipa de timp şi energie.

Într-o arie rurală depopulată, nu este întotdeauna posibil să îți câştigi existența doar dintr-o singură activitate, fie că este vorba de agricultură, meşteşuguri sau chiar turism. Este de dorit să combini de exemplu activitățile agricole cu turismul sau cu meşteşugurile.

A te lupta pentru calitate, a face presiuni pentru a obține calitate şi a avea controlul asupra calității sunt premisele succesului. Calitatea necesită producători şi distribuitori pregătiți, o îmbunătățire continuă, inclusiv a aspectelor tehnice şi tehnologice ale procesului de producție, stocare şi marketing, şi presupune stabilirea unor standarde de calitate.

În ariile rurale, în special cele depopulate, oamenii sunt izolați, iar informația nu circulă bine, de aceea este important să existe mijloace moderne de comunicare: ziare, centre de informare şi resurse, centre de telecomunicații

Efortul nu trebuie să se oprească la granițele ariei de intervenție. Dezvoltarea va fi durabilă doar dacă este alimentată continuu cu informații şi experiențe cu privire la ceea ce se întâmplă în alte regiuni din țară şi în străinătate (în Europa, spre exemplu).

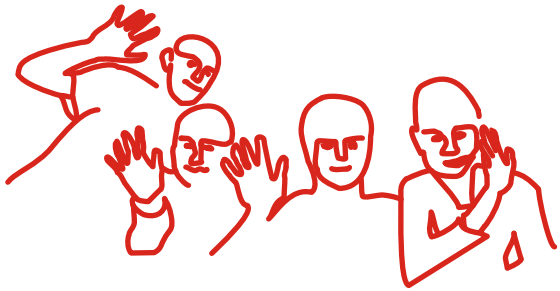

Dacă doriți să ştiți mai multe despre programele noastre de training şi consultanță pe această temă, vă invităm să ne contactați la:

FPDL - Fundația Parteneri pentru Dezvoltare Locală	**Str. Piața Amzei 7-9 sc D, et 6, ap 34 sector 1, Bucureşti România Tel/ Fax (+4021) 3135664 3135668 3141966**	**fpdl@fpdl.ro www.fpdl.ro**